

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	33618
Nom	La planificació de la llengua i la literatura en l'educació infantil
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	4.5
Curs acadèmic	2020 - 2021

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1304 - Grau de Mestre/a en Educació Infantil	Facultat de Magisteri	4	Primer quadrimestre
1324 - Grau de Mestre/a en Educació Infantil -Ontinyent-	Facultat de Magisteri	4	Primer quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1304 - Grau de Mestre/a en Educació Infantil	13 - Aprendizaje de lenguas y lectoescritura	Obligatòria
1324 - Grau de Mestre/a en Educació Infantil -Ontinyent-	13 - APRENDIZAJE DE LENGUAS Y LECTOESCRITURA	Obligatòria

Coordinació

Nom	Departament
BEA REYES, ARANZAZU	80 - Didàctica de la Llengua i la Literatura
MINGUEZ LOPEZ, XAVIER	80 - Didàctica de la Llengua i la Literatura

RESUM

L'objectiu general d'aquesta assignatura és que els futurs mestres adquirisquen les competències necessàries per planificar i desenvolupar la tasca docent d'etapa, cicle i aula que hauran de dur a terme en la seua vida professional.

Entre aquestes estratègies destaquem la d'adquirir informació sobre els aspectes teòrics i pràctics de l'ensenyament i aprenentatge de llengües, la d'usar aquesta informació com a base per desenvolupar una aproximació personal a l'ensenyament, la de dissenyar activitats i posar-les en pràctica, la de reflexionar sobre la relació entre la teoria i la pràctica, la de treballar cooperativament en la planificació i reflexió i la de reconèixer que desenvolupar estratègies didàctiques és una empresa a llarg termini.

Es tracta de l'última assignatura del Grau i està destinada a agrupar tots els coneixements adquirits en els cursos anteriors per tal de projectar-los, d'una manera coherent i adequada, als diferents cicles i cursos de l'etapa d'Infantil.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

- Una competència lingüística i comunicativa suficient, oral i escrita, corresponent al nivell C1 del Marc Europeu Comú de Referència per a les Llengües, en les llengües oficials.
- Capacitat de laborar discursos orals i escrits en la llengua en què s'imparteix l'assignatura de forma coherent i adequada a l'àmbit acadèmic.
- Habilitats bàsiques en informàtica i de recuperar i analitzar informació des de diferents fonts bibliogràfiques i informàtiques.

COMPETÈNCIES

1304 - Grau de Mestre/a en Educació Infantil

- Expressar-se oralment i per escrit correctament i adequadament en les llengües oficials de la comunitat autònoma.
- Utilitzar amb solvència les tecnologies de la informació i de la comunicació com a eines de treball habituals.
- Analitzar i incorporar de forma crítica les qüestions més rellevants de la societat actual que afecten l'educació familiar i escolar: impacte social i educatiu dels llenguatges audiovisuals i de les pantalles; canvis en les relacions de gènere i intergènere; multiculturalitat i interculturalitat; discriminació i inclusió social i desenvolupament sostenible; i també promoure accions educatives orientades a la preparació d'una ciutadania activa i democràtica, compromesa amb la igualtat, especialment entre homes i dones.
- Promoure el treball cooperatiu i el treball i esforç individual.
- Assumir que l'exercici de la funció docent ha d'anar perfeccionant-se i adaptant-se als canvis científics, pedagògics i socials al llarg de la vida.
- Conèixer els processos d'interacció i comunicació a l'aula.
- Reconèixer la identitat de cada etapa i les seues característiques cognitives, psicomotores, comunicatives, socials i afectives.

- Dissenyar, planificar i avaluar l'activitat docent i l'aprenentatge a l'aula en contextos multiculturals i de coeducació.
- Saber treballar en equip amb altres professionals de dins i fora del centre en l'atenció a cada estudiant, així com en la planificació de les seqüències d'aprenentatge i en l'organització de les situacions de treball a l'aula i en l'espai de joc.
- Conèixer i aplicar metodologies i tècniques bàsiques d'investigació educativa i ser capaç de dissenyar projectes d'innovació identificant indicadors d'avaluació.
- Comprendre que l'observació sistemàtica és un instrument bàsic per a poder reflexionar sobre la pràctica i la realitat, així com contribuir a la innovació i a la millora en educació.
- Identificar i planificar la resolució de situacions educatives que afecten estudiants amb diferents capacitats i diferents ritmes d'aprenentatge, així com adquirir recursos per a afavorir la seua integració.
- Conèixer el currículum escolar de llengua i lectoescriptura d'aquesta etapa.
- Conèixer les teories sobre l'adquisició i el desenvolupament dels aprenentatges corresponents a la llengua oral i escrita.
- Afrontar situacions d'aprenentatge de llengües en contextos multilingües.
- Reconèixer i valorar l'ús adequat del llenguatge verbal i no verbal.
- Comprendre el pas de l'oralitat a l'escriptura i conèixer els diferents registres i usos de la llengua.
- Conèixer el procés d'aprenentatge del llenguatge escrit i el seu ensenyament.
- Afavorir les capacitats de parla i d'escriptura.
- Conèixer i dominar tècniques d'expressió oral i escrita.
- Conèixer el procés d'aprenentatge de la lectura i l'escriptura i el seu ensenyament.
- Conèixer i utilitzar adequadament recursos per a l'animació a la lectura i a l'escriptura.
- Conèixer la tradició oral i el folklore.
- Adquirir formació literària i, especialment, conèixer la literatura infantil.
- Desenvolupar i avaluar continguts del currículum de forma globalitzada mitjançant recursos didàctics apropiats i promoure les competències corresponents en els estudiants.
- Conèixer les fonts bàsiques de la investigació en el camp de la didàctica de la llengua i la literatura i identificar-hi l'objecte i la metodologia utilitzats.

1324 - Grau de Mestre/a en Educació Infantil -Ontinyent-

- Expressar-se oralment i per escrit correctament i adequadament en les llengües oficials de la comunitat autònoma.
- Utilitzar amb solvència les tecnologies de la informació i de la comunicació com a eines de treball habituals.

- Analitzar i incorporar de forma crítica les qüestions més rellevants de la societat actual que afecten l'educació familiar i escolar: impacte social i educatiu dels llenguatges audiovisuals i de les pantalles; canvis en les relacions de gènere i intergènere; multiculturalitat i interculturalitat; discriminació i inclusió social i desenvolupament sostenible; i també promoure accions educatives orientades a la preparació d'una ciutadania activa i democràtica, compromesa amb la igualtat, especialment entre homes i dones.
- Promoure el treball cooperatiu i el treball i esforç individual.
- Assumir que l'exercici de la funció docent ha d'anar perfeccionant-se i adaptant-se als canvis científics, pedagògics i socials al llarg de la vida.
- Conèixer els processos d'interacció i comunicació a l'aula.
- Reconèixer la identitat de cada etapa i les seues característiques cognitives, psicomotores, comunicatives, socials i afectives.
- Dissenyar, planificar i avaluar l'activitat docent i l'aprenentatge a l'aula en contextos multiculturals i de coeducació.
- Saber treballar en equip amb altres professionals de dins i fora del centre en l'atenció a cada estudiant, així com en la planificació de les seqüències d'aprenentatge i en l'organització de les situacions de treball a l'aula i en l'espai de joc.
- Conèixer i aplicar metodologies i tècniques bàsiques d'investigació educativa i ser capaç de dissenyar projectes d'innovació identificant indicadors d'avaluació.
- Comprendre que l'observació sistemàtica és un instrument bàsic per a poder reflexionar sobre la pràctica i la realitat, així com contribuir a la innovació i a la millora en educació.
- Identificar i planificar la resolució de situacions educatives que afecten estudiants amb diferents capacitats i diferents ritmes d'aprenentatge, així com adquirir recursos per a afavorir la seua integració.
- Conèixer el currículum escolar de llengua i lectoescriptura d'aquesta etapa.
- Conèixer les teories sobre l'adquisició i el desenvolupament dels aprenentatges corresponents a la llengua oral i escrita.
- Afrontar situacions d'aprenentatge de llengües en contextos multilingües.
- Reconèixer i valorar l'ús adequat del llenguatge verbal i no verbal.
- Comprendre el pas de l'oralitat a l'escriptura i conèixer els diferents registres i usos de la llengua.
- Conèixer el procés d'aprenentatge del llenguatge escrit i el seu ensenyament.
- Afavorir les capacitats de parla i d'escriptura.
- Conèixer i dominar tècniques d'expressió oral i escrita.
- Conèixer el procés d'aprenentatge de la lectura i l'escriptura i el seu ensenyament.
- Conèixer i utilitzar adequadament recursos per a l'animació a la lectura i a l'escriptura.

- Conèixer la tradició oral i el folklore.
- Adquirir formació literària i, especialment, conèixer la literatura infantil.
- Desenvolupar i avaluar continguts del currículum de forma globalitzada mitjançant recursos didàctics apropiats i promoure les competències corresponents en els estudiants.
- Conèixer les fonts bàsiques de la investigació en el camp de la didàctica de la llengua i la literatura i identificar-hi l'objecte i la metodologia utilitzats.

RESULTATS DE L'APRENTATGE

En acabar aquesta assignatura l'estudiant ha de ser capaç de:

- Analitzar críticament el currículum i la seua interpretació en els manuals i materials curriculars dels diversos cursos de l'Educació Infantil.
- Valorar críticament materials, especialment de tipus artístic, per a saber integrar-los en el currículum d'Educació Infantil.
- Adquirir recursos per a elaborar programacions, tot aplicant varietat de metodologies.
- Conèixer els diferents tipus de programacions i saber adequar-les a un grup d'alumnes concret.
- Elaborar programacions de les diferents llengües del currículum de manera integrada.
- Dissenyar propostes didàctiques en l'àrea de comunicació tot assenyalant els objectius i continguts didàctics, les activitats, amb la seua metodologia, i l'avaluació corresponent.
- Integrar els mitjans de comunicació i les TIC en les propostes didàctiques elaborades per als alumnes d'Infantil.
- Saber adaptar una programació a un/a alumne/a amb necessitats especials.
- Conèixer els tipus d'avaluació i els sistemes de correcció més adequats en cada cas.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. El marc curricular de la llengua i la literatura en l'Educació Infantil

1. Les bases del currículum de Llengua i Literatura en l'Educació Infantil:
 - L'àrea de Comunicació i representació.
 - L'objecte d'ensenyament-aprenentatge. La competència en comunicació lingüística.
 - Les finalitats de l'ensenyament de la llengua i la literatura en l'Educació Infantil.
 - El currículum de Llengua i Literatura: objectius, continguts i criteris d'avaluació.
2. La realitat sociolingüística de la Comunitat Valenciana i la seua incidència a l'educació.
3. El tractament integrat de llengües i continguts.
4. El projecte lingüístic de Centre
5. El pla lector de centre.
6. Propostes pràctiques: anàlisi i comparació de diferents aspectes del currículum, identificació en

materials didàctics d'alguns elements del currículum.

2. La planificació didàctica en llengua i literatura

1. La seqüència dels continguts lingüístics i literaris per cicles:
 - 1.1. El desenvolupament de competències.
 - 1.2. El desenvolupament de les habilitats lingüístiques i comunicatives.
2. La programació d'aula:
 - 2.1. L'organització de l'aprenentatge en unitats o seqüències didàctiques.
 - 2.2. L'organització de l'aprenentatge mitjançant projectes de treball.
 - 2.3 Els racons i els tallers com a eines globalitzadores de l'aprenentatge.
 - 2.3. La interdisciplinarietat en l'aprenentatge de la llengua i la literatura: projectes globalitzats, activitats complementàries dins i fora del centre, etc.
3. Els principis metodològics per a l'educació lingüística i literària:
 - 3.1. La integració dels components de l'aprenentatge lingüístic i literari.
 - 3.2 Els desenvolupament dels hàbits lectors des de l'educació literària.
 - 3.3. L'aula i altres contextos educatius i d'aprenentatges.
 - 3.4. L'organització de l'aprenentatge i l'atenció a la diversitat de l'alumnat.
4. Els recursos: el material didàctic i els recursos complementaris. L'ús dels mitjans de comunicació i de les tecnologies de la informació i la comunicació.
5. Propostes pràctiques: anàlisi de criteris de seqüenciació i organització de continguts en materials curriculars, elaboració d'una programació d'aula...

3. L'atenció a la diversitat en l'aprenentatge lingüístic i literari

1. L'atenció a les diferències individuals en les programacions i l'escola inclusiva.
2. Les adaptacions curriculars individualitzades.
3. Propostes pràctiques: anàlisis de casos (adaptacions d'accés), realització d'adaptacions de continguts del currículum.

4. L'avaluació de l'aprenentatge lingüístic i literari

1. L'avaluació de l'aprenentatge lingüístic i literari. Les funcions, els tipus i els objectes de l'avaluació.
2. Els criteris d'avaluació de l'aprenentatge lingüístic i literari:
 - 2.1. L'avaluació formativa de l'aprenentatge de les habilitats lingüístiques i literàries.
 - 2.2. L'avaluació dels continguts.
 - 2.3. L'avaluació en Educació Infantil.
3. Els instruments d'avaluació i la seua relació amb els diferents aspectes de l'aprenentatge lingüístic i literari.
4. Propostes pràctiques: anàlisi i disseny de criteris d'avaluació per a activitats de Llengua i Literatura; disseny de pautes d'avaluació per a textos d'alumnes d'Infantil, etc.

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes teoricopràctiques	45,00	100
Estudi i treball autònom	67,00	0
TOTAL	112,00	

METODOLOGIA DOCENT

Per tal d'assolir les competències que planteja aquesta assignatura, s'emprarà una metodologia activa que fa imprescindible la implicació de l'alumnat. Es fomentarà un acostament crític als diversos postulats teòrics que s'hi aportaran sense excloure les exposicions magistrals que la matèria pot exigir.

La pràctica acadèmica en aquesta assignatura s'estructura en diversos nivells:

Activitats presencials (40% del volum total de treball)**1. Classes teoricopràctiques (30%)**

Classes presencials teoricopràctiques en les quals es treballaran els continguts de l'assignatura, es debateran i realitzaran activitats utilitzant diversos recursos docents: classes magistrals, seminaris, tallers, grups de treball, etc.

Les orientacions i materials necessaris per al desenvolupament d'aquestes activitats es facilitaran a l'estudiant bé en les sessions presencials, bé a través del servei de reprografia o bé des de l'aula virtual.

2. Assistència a seminaris i activitats complementàries (6%)**3. Tutories (4%)**

Les tutories individuals i col·lectives serviran per coordinar els estudiants en les tasques individuals i de grup, així com per avaluar els progressos individuals, les activitats i la metodologia docent.

Les tutories també s'utilitzaran per a fer un seguiment de l'expressió oral, imprescindible per a aprovar l'assignatura.

Activitats no presencials(60% del volum total de treball)**4. Estudi i treball autònom**

Preparació de les tasques encarregades (resums, revisions crítiques, etc.) i realització del treball guiat específic. El model que s'aplicarà és l'investigador, de manera que l'activitat de l'estudiant se centre en la recerca, la localització, l'anàlisi, la manipulació, l'elaboració i el retorn de la informació.

La realització de treballs té com a finalitat destacar la importància del treball cooperatiu i reforçar l'aprenentatge individual, a més d'iniciar l'estudiant en l'activitat d'investigació, anàlisi i interiorització de la informació, fomentar les relacions personals i compartir situacions per tal d'aproximar-se als continguts i al debat.

Els alumnes faran un treball de recerca en grup reduït que serà orientat i supervisat per l'ensenyant.

AVALUACIÓ

L'avaluació serà contínua i global, tindrà caràcter orientador i formatiu, i caldrà que tinga en compte la capacitat d'analitzar els processos d'aprenentatge individuals i col·lectius.

En finalitzar el curs, l'alumne haurà de ser capaç de:

- Posseir un nivell adequat en l'adquisició d'habilitats i coneixements específics de la matèria.
- Dominar els mètodes, tècniques i d'altres capacitats i destreses pròpies d'un estudiant de Magisteri.
- Haver demostrat una actitud adequada cap a l'assignatura i el respecte als companys, l'assistència i participació en les classes, l'interés i la constància per a aconseguir una progressió positiva, i també la capacitat per a treballar en grup.
- Tenir una competència lingüística i comunicativa, tant oral com escrita, en relació amb el nivell C1 del Marc Europeu de Referència, especialment de la llengua en què s'imparteix l'assignatura.

L'adquisició d'aquestes capacitats s'observarà a través dels següents instruments d'avaluació:

1. Participació a l'aula mitjançant treballs orals i/o escrits.
2. Proves individuals orals i/o escrites.
3. Elaboració i exposició, si s'escau, d'una programació final.
4. Es tindrà en compte la participació en les activitats de les setmanes complementàries.

En les proves i treballs escrits, es tindrà en compte la presentació adequada per a un futur mestre, així com la correcció ortogràfica, lèxica i gramatical, i els aspectes referits a adequació, coherència i cohesió del text. En aquest sentit, s'aplicaran els criteris de la Unitat Docent. La llengua en què s'imparteix l'assignatura serà la que els i les estudiants han d'usar a classe i en tots els instruments d'avaluació. Tot plagi equival a una qualificació de zero punts: s'entén per plagi qualsevol paràgraf alié que no estiga entre cometes i la font del qual no aparega mencionada com a referent.

Els alumnes que no hagen assistit al mínim exigít (70%) tindran dret a una prova final del conjunt de la matèria, la nota de la qual no podrà superar els 5 punts. Aquesta prova no eximeix de l'acompliment de la resta de l'avaluació.

REFERÈNCIES

Bàsiques

- CARMEN, L.M. (ed) (2004): La planificación didáctica, Barcelona: Graó. pp. 43-60.
- DOLZ, Joaquim (1994): Seqüències didàctiques i ensenyament de llengua: més enllà dels projectes de lectura i d'escriptura. Articles de Didàctica de la Llengua i de la Literatura, núm. 2. pp. 21-34.
- GINÉ, N.; PARCERISA, A. (coords.) (2003): Planificación y análisis de la práctica educativa. La secuencia formativa: fundamentos y aplicación. Barcelona: Graó.
- DURAN, T. (2002): Leer antes de leer. Madrid. Anaya
- LÓPEZ RÍO, J. (2018): "La educación no es para todos". Crónica. Revista Científico Profesional de la Pedagogía y la Psicopedagogía, 3, pp. 61-73. www.academia.edu/37746379/La_educacion_no_es_para_todos
- RODRÍGUEZ, C. (2008): La organización del aprendizaje lingüístico y literario. La unidad didáctica y los proyectos de trabajo. RODRÍGUEZ, C. (ed.) (2008): La lengua escrita y los proyectos de trabajo. Propuestas para el aula, Catarroja: Perifèric edicions.
- PASCUAL, V. (2006): El tractament de les llengües en un model d'educació plurilingüe per al sistema educatiu valencià. València: Generalitat Valenciana-Conselleria de Cultura, Educació i Esport. (Suport a l'ensenyament en valencià; 15). http://www.cece.gva.es/ocd/sedev/val/vp_tl.htm
- PITLUK, L. (2007): La planificación didáctica en Educación Infantil: las unidades didácticas, los proyectos y las secuencias didácticas. Sevilla/Rosario (Argentina): Homo Sapiens.
- SOTERAS, S. (2003): La secuencia formativa: más allá de una programación rutinaria. Aula de Innovación Educativa, nº 127.
- HERNANDEZ, FERNANDO (2002): "Los proyectos de trabajo. Mapa para navegantes en mares de incertidumbre". Cuadernos de pedagogía, 310, pp. 78-82

Complementàries

- ANTÚNEZ, S. i altres (1992): Del proyecto educativo a la programación de aula. Graó: Barcelona.
- BALLESTER, J., IBARRA, N. (2009): "La enseñanza de la literatura y el pluralismo metodológico", Ocnos. Revista de estudios sobre la lectura, nº 5, pp. 25-36.
- BALLESTER, J. (2007): L'educació literària. València: Universitat de València.
- CAMPS, A. (comp.) (2003): Seqüències didàctiques per aprendre a escriure, Barcelona: Graó.
- CASSANY, D., LUNA, M. i SANZ, G. (1993): Ensenyar llengua. Barcelona: Graó.
- COLOMER, T.; KÜMMERLING-MEIBAUER, B.; SILVA-DÍAZ, M. C. (ed.) (2010): Cruce de miradas: Nuevas aproximaciones al libro-álbum. Barcelona: Banco del Libro-GRETEL
- DÍEZ, C (2007): Mi escuela sabe a naranja: estar y ser en la escuela infantil. Barcelona: Graó.

- DOLZ J. i SCHNEUWLY, B. (2006) Per un ensenyament de l'oral. València/Barcelona: IIFVPAM.
- FERRER, M. (1997) La elaboración del proyecto lingüístico desde infantil a secundaria. Textos de didáctica de la lengua y la literatura, nº 13, pp. 57-65.
- GARAGORRI, X. (2007) "Currículo basado en competencias: aproximación al estado de la cuestión". Aula de innovación educativa, nº 161.
- GUASCH, O. (coord.) (2010): El tractament integrat de les llengües. Barcelona. Graó.
- MENDOZA, A. (coord.): Leer hipertextos. Del marco hipertextual a la formación del lector literario. Barcelona: Octaedro, 2012.
- MOLIST, P. (2006): Los libros tranquilos. El curso de la vida a través de la literatura infantil. Madrid. Anaya.
- NOGUEROL, Artur (coord.) (2006): Ensenyar i aprendre llengua i comunicació en una societat multilingüe i multicultural. Barcelona: Departament d'Ensenyament Generalitat de Catalunya.
- POZUELOS, J. (2007) Trabajo por proyectos en el aula : descripción, investigación y experiencias. Morón de la Frontera (Sevilla): Cooperación Educativa.

ADDENDA COVID-19

Aquesta addenda només s'activarà si la situació sanitària ho requereix i previ acord del Consell de Govern

1. Volum de treball i planificació temporal de la docència

Es manté la càrrega de treball de l'alumnat que ve determinada pel nombre de crèdits i es distribueix entre les diverses activitats de la mateixa manera que s'indica en la guia docent.

Es mantenen els horaris (dies i hores) de les sessions presencials amb l'alternança setmanal estipulada per la Comissió Acadèmica dels Títols (CAT) de Magisteri: hi haurà dos subgrups (cadascú amb el 50% de l'alumnat) que rotaran en periodicitat setmanal. Durant les setmanes que els subgrups no tinguen docència presencial, comptaran amb material de treball amb una duració equivalent a les tres hores de docència presencial, una dedicació que no exclou el temps que l'alumnat ha de dedicar a l'estudi i treball autònom, tal com recull la guia docent.

2. Metodologia docent

Per tal que s'adquirisquen les competències que planteja l'assignatura, s'emprarà una metodologia activa que requereix la implicació de l'alumnat. Les setmanes que els estudiants no assistisquen a les classes presencials, treballaran les competències i els continguts més adequats al procés d'ensenyament-aprenentatge asíncron amb el material proveït pel professorat, i prepararan i realitzaran les tasques i treballs, individuals o grupals, que el professorat els proposa amb les eines i recursos que la UV ha posat a l'abast de la comunitat universitària (tasques, videoconferències síncrones i asíncrones, fòrums de debat, glossaris, qüestionaris, vídeos tutorials, Power Point locutats, etc.).

El professorat s'acollirà al programa de tutories virtuals, de manera que atindrà virtualment (mitjançant el

correu institucional i les eines de l'Aula Virtual) almenys el 50% del temps de tutories que li correspon, tal com recull la instrucció del Vicerectorat d'Ordenació Acadèmica i Professorat.

3. Avaluació

L'adquisició dels continguts i de les competències de l'assignatura s'avalua amb proves diverses (teòriques i pràctiques; orals i escrites; individuals i grupals) en un procés d'avaluació continuada i es respecten, per tant, els criteris i percentatges d'avaluació tal com apareixen en la guia docent. Atès que l'avaluació és contínua i formativa, la no presencialitat no implica modificar aquests criteris; en tot cas, es valorarà el seguiment de la matèria, amb independència del fet que la situació sanitària establisca el percentatge de presencialitat.